

**Raport z konsultacji społecznych z inicjatywy Prezydenta Miasta
Krakowa, dotyczących zasad funkcjonowania Klastra Innowacji
Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A)**

Wydział ds. Przedsiębiorczości i Innowacji UMK

Kraków 2020

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Podsumowanie wyników preankiety dot. Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 .	5
Podsumowanie wyników ankiety dot. Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22	12
FOKUS – PODSUMOWANIE DYSKUSJI EKSPERCKIEJ	17
Spotkanie konsultacyjne w sprawie wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22.....	21
RAPORT Z KONSULTACJI W SERWISACH INTERNETOWYCH	24
Spis załączników	27

Podstawa prawna

Zarządzenie nr 469/2020 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 25.02.2020 r. w sprawie uruchomienia konsultacji społecznych z inicjatywy Prezydenta Miasta Krakowa, dotyczących zasad funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A).

Cel konsultacji

Uwzględniając opis Klastra zawarty we wniosku o dofinansowanie projektu nr RPMP.11.01.01-12-0574/17 złożonym w naborze w ramach Działania 11.1 Rewitalizacja miast, Poddziałania 11.1.1 Rewitalizacja głównych ośrodków miejskich Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, celem konsultacji było:

- 1) umożliwienie zainteresowanym podmiotom wypowiedzenia się w kwestii celów, które powinien realizować Klaster oraz modelu jego działania;
- 2) identyfikacja podmiotów, których wiedza oraz doświadczenie będą mogły zostać wykorzystane na rzecz opracowania merytorycznego zakresu funkcjonowania Klastra;
- 3) wypracowanie trybu powołania i działania zespołu roboczego, którego celem będzie sformułowanie rekomendacji dla modelu funkcjonowania Klastra oraz nadzoru programowego nad jego działalnością.

Przedmiot konsultacji

Przedmiotem konsultacji było wypracowanie wspólnie z mieszkańcami, przedstawicielami organizacji pozarządowych, środowiskiem osób związanych z innowacyjnymi firmami (start up'ami), przedstawicielami branż i środowisk kreatywnych oraz innymi zainteresowanymi podmiotami, formuły oraz zasad funkcjonowania Klastra.

Przebieg konsultacji (z uwzględnieniem zmian spowodowanych sytuacją epidemiologiczną)

W okresie od 2 marca do 11 września 2020 r. Wydział ds. Przedsiębiorczości i Innowacji UMK prowadził konsultacje społeczne dotyczące wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A).

Harmonogram konsultacji:

1. Otwarte spotkanie inaugurujące konsultacje.
Termin: 16.03.2020 g. 18.00. Miejsce: MOCAK, ul. Lipowa 4. W związku z sytuacją epidemiologiczną spotkanie zostało odwołane.
2. Możliwość wypełnienia w terminie do 26 kwietnia 2020 roku formularza elektronicznego – preankiety. Formularz był aktywny od 3 do 26 kwietnia 2020.
3. Spotkanie fokusowe dla dedykowanych grup.
Termin: kwiecień 2020. Odwołane ze względu na sytuację epidemiczną.
4. Spacer badawczy po terenie inwestycji.
Termin: kwiecień 2020. Odwołany ze względu na sytuację epidemiologiczną.

5. Ankieta elektroniczna dostępna od 19 czerwca do 1 lipca 2020 r., opracowana na podstawie wyników preankiety, mająca na celu lepsze ustalenie i organizację zasad funkcjonowania i formuły Klastra „Zabłocie 20.22” w odniesieniu do budynku A.
6. Fokus – dyskusja ekspercka. Termin: 04.09.2020 r. o godz. 17:00 w Tauron Arenie przy ul. Stanisława Lema 7.
7. Spotkanie podsumowujące konsultacje
Termin: 08.09.2020 r. o godz. 17:00 w Tauron Arenie (sala konferencyjna) przy ul. Stanisława Lema 7.

W związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną, na spotkaniu zapewnione zostały uczestnikom środki ochrony osobistej, tj. maseczki jednorazowe, rękawiczki, płyn do dezynfekcji. Zachowane zostały również odległości między uczestnikami.

W celu wzięcia udziału w spotkaniu konsultacyjnym niezbędne było dokonanie rejestracji.

Formularz rejestracyjny był aktywny do 6 września 2020r.

Tuż po rozpoczęciu procesu konsultacji wprowadzone zostały ograniczenia związane z sytuacją epidemiologiczną w Polsce i na świecie, co spowodowało zmiany w harmonogramie i formie konsultacji. Niemożliwa okazała się organizacja spotkania otwartego inauguracyjnego konsultacje, w związku z tym przygotowano materiał informacyjny nt. Klastra, który umieszczony został m.in. na portalach: www.krakow.pl, <https://dialogspoleczny.krakow.pl/>, <https://business.krakow.pl/>, <https://rewitalizacja.krakow.pl/> oraz w mediach społecznościowych (profil Rewitalizacja w Krakowie na portalu Facebook). Ponadto powstał film promujący inicjatywę Klastra Zabłocie 20.22, który umieszczony został m.in. na serwisach internetowych: www.krakow.pl, <https://dialogspoleczny.krakow.pl/>, <https://business.krakow.pl/>, <https://rewitalizacja.krakow.pl/> oraz w mediach społecznościowych (Rewitalizacja w Krakowie)¹.

Pracownicy Wydziału ds. Przedsiębiorczości i Innowacji UMK na bieżąco (mailowo i telefonicznie) udzielali informacji na temat konsultacji.

Plakaty informujące o konsultacjach umieszczone były na Zabłociu, w siedzibie Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia (ul. Dekerta 24), w siedzibie Wydziału ds. Przedsiębiorczości i Innowacji przy ul. Brackiej 10 oraz w Tauron Arenie Kraków. Ulotki były dostępne w siedzibach ww. Wydziałów oraz na spotkaniach organizowanych w Tauron Arenie Kraków. W związku z ograniczeniem działalności stacjonarnej placówek i instytucji publicznych – szkół, bibliotek domów kultury - spowodowanym sytuacją epidemiologiczną, informowanie nt. konsultacji zintensyfikowano w internecie.

Informacje o konsultacjach pojawiały się m.in. na portalach lovekrakow.pl czy krakow.wyborcza.pl. Pod koniec sierpnia w dwutygodniku KRAKÓW.PL ukazał się artykuł zachęcający do wzięcia udziału w procesie konsultacyjnym – w otwartym spotkaniu informacyjnym.

Dodatkowo powstał film informacyjno-promocyjny w odniesieniu do idei Klastra Zabłocie 20.22, który można zobaczyć na kanale Miasto Kraków na portalu YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=QDjzu2K93DY&t=11s>.

¹ Link: <https://www.youtube.com/watch?v=QDjzu2K93DY>

PODSUMOWANIE WYNIKÓW PREANKIETY DOT. KLASTRA INNOWACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH ZABŁOCIE 20.22

ZABŁOCIE 20.22

Klaster Innowacji Społeczno-Gospodarczych

Na podstawie Zarządzenia Nr 469/2020 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 25.02.2020 r. w sprawie uruchomienia konsultacji społecznych z inicjatywy Prezydenta Miasta Krakowa, dotyczących zasad funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A) w dniu 2 marca br. uruchomione zostały konsultacje społeczne.

Rzeczpospolita
Polska

MAŁOPOLSKA

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Z uwagi na sytuację epidemiologiczną w naszym kraju związaną z rozprzestrzenianiem się koronawirusa COVID-19 (SARS-Cov-2), nie było możliwości przeprowadzenia m.in. otwartych spotkań konsultacyjnych czy spaceru badawczego, zaplanowanych w ramach procesu konsultacyjnego. W związku z powyższym, niezbędna okazała się zmiana formuły konsultacji dot. Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22. Dlatego też, aby poznać zdanie osób zainteresowanych przyszłością Klastra i chcących mieć wpływ na formułę jego działania, udostępniono materiał informacyjny o Klastrze oraz uruchomiono formularz preankiety.

Informacje nt. badania za pomocą preankiety

Formularz preankiety był dostępny jedynie w formie elektronicznej. Badanie rozpoczęło 3 kwietnia i wstępnie miało się zakończyć 20 kwietnia, jednakże podjęto decyzję o przedłużeniu terminu do 26 kwietnia br.

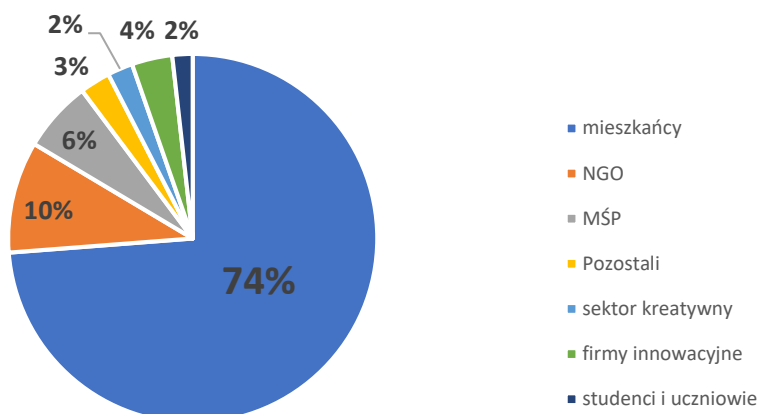
Adres internetowy formularza wraz z informacją o procesie został udostępniony na miejskich portalach internetowych, tj.: www.krakow.pl, www.rewitalizacja.krakow.pl, www.dialogspoeczny.krakow.pl, www.business.krakow.pl. Wzmianki na temat konsultacji oraz preankiety pojawiły się m.in. na stronie: www.podgorze.pl, na stronach społeczności krakowskich start-up'ów, w lokalnych mediach oraz na stronach internetowych niektórych Rad Dzielnic czy Radnych Miasta Krakowa. Do zainteresowanych osób, a także podmiotów, została wysłana wiadomość za pomocą poczty elektronicznej, informująca o możliwości wzięcia udziału w preankiecie.

Link do formularza preankiety był również promowany za pośrednictwem portalu społecznościowego Facebook, Instagram, a także portalu LinkedIn.

Podsumowując, w ramach badania prowadzonego za pomocą kwestionariusza preankiety, udało się zebrać **225 formularzy**. Graficzne podsumowanie preankiety stanowi załącznik do niniejszego raportu.

Pytanie 1.

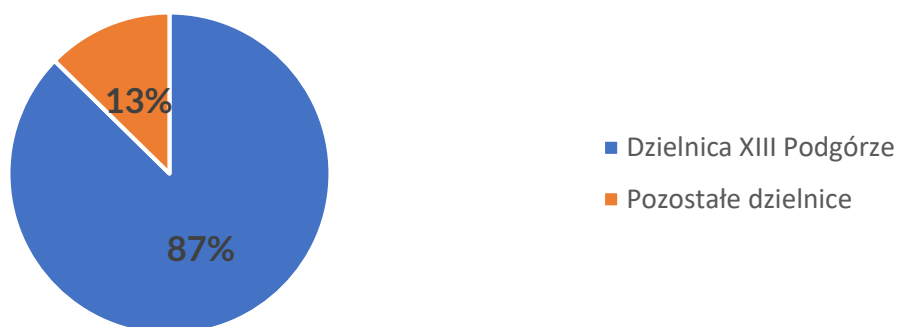
W pytaniu pierwszym ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką reprezentują grupę:

Wśród osób, które wzięły udział w preankiecie, **zdecydowaną większość stanowili mieszkańcy.**

Ponadto, dla kilku odpowiedzi do tego pytania, przygotowano dodatkowe pytanie, mające na celu doprecyzowanie informacji.

Ankietowani, którzy zaznaczyli, że reprezentują **mieszkańców**, zostali poproszeni o wskazanie dzielnicy miasta, którą zamieszkują:

Wśród mieszkańców biorących udział w preankiecie przeważały osoby zamieszkujące krakowską XIII dzielnicę – Podgórze, czyli dzielnicę, na terenie której ma znajdować się Klaster Zabłocie 20.22.

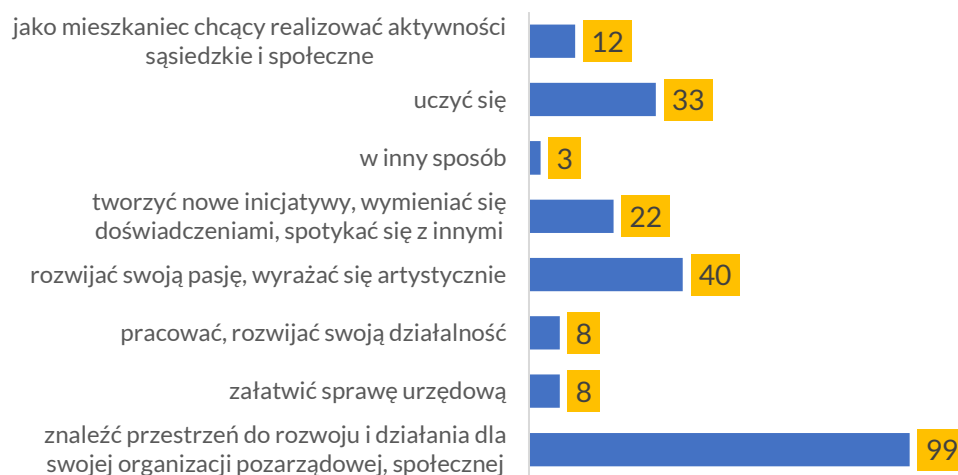
Przedstawiciele organizacji pozarządowych, zostali poproszeni o wskazanie głównej dziedziny działania swojej organizacji. Najczęściej (18%) wskazywano na działalność w zakresie kultury, sztuki, dziedzictwa narodowego, następnie wsparcia organizacji społecznych i inicjatyw obywatelskich (14%) oraz rozwój wspólnot i społeczności sąsiedzkich, lokalnych (14%).

Reprezentanci będący mikro, małymi lub średnimi przedsiębiorcami, zostali poproszeni o wskazanie podstawowego obszaru działalności. Najwięcej wskazań uzyskały obszary - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (36%) oraz odpowiedź inny obszar działalności, niewymieniony (36%), gdzie respondenci sami wymienili obszary, w których działają, tj.: gastronomia, księgowość, doradztwo, biznesowe, IT, kosmetyka, fotografia, wystawy.

Przedstawiciele firm innowacyjnych/start-up'ów, najczęściej wskazywali (50%), że działają w branży informatycznej (IT/ICT), natomiast wśród ankietowanych deklarujących działalność w ramach **sektora branż kreatywnych** odpowiedzi były zróżnicowane, nie było branży dominującej.

Pytanie 2.

W pytaniu drugim przedstawiono strefy, na jakie z założenia będzie dzielił się Klaster Zabłocie 20.22 i poproszono ankietowanych o wskazanie, w jaki sposób chcieliby korzystać z przestrzeni w Klastrze:

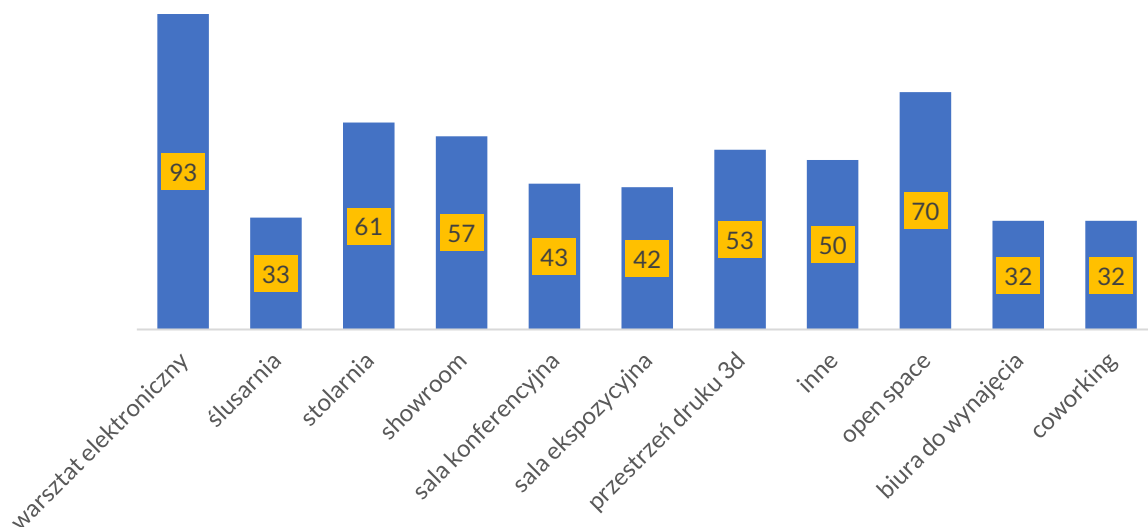

Prawie połowa respondentów zadeklarowała, że w Klastrze chcieliby przede wszystkim znaleźć miejsce do rozwoju i działania swojej organizacji pozarządowej, ale także społecznej. Niemalże drugie tyle odpowiedzi wskazywało na to, że Klaster ma być miejscem, które sprzyjać będzie rozwojowi zainteresowań, pasji, wymiany doświadczeń, kreacji nowych inicjatyw, a także nauki. W kategorii odpowiedzi „inne” wskazywano na chęć korzystania z przestrzeni jako mieszkańcy, potrzebę dostępu do biblioteki, edukacji, ale także do miejsc przeznaczonych do pracy i rozrywki.

Na podstawie wyników preankiety można stwierdzić, że reprezentanci mieszkańców najczęściej wskazywali (58%), iż z Klastra zamierzają korzystać jako mieszkańcy chcący realizować aktywności sąsiedzkie i społeczne (np. działania mające na celu wzajemne sieciowanie i poznawanie się – warsztaty, pikniki, organizacja sąsiedzkiego miejsca spotkań, itp.). Natomiast w pozostałych grupach, respondenci często wskazywali (od 30% do ponad 50% w zależności od poszczególnych grup użytkowników), że Klaster będzie miejscem, gdzie będą mogli tworzyć nowe inicjatywy, wymieniać się doświadczeniami, spotykać się z innymi.

Pytanie 3.

Kolejne pytanie odnosiło się do rodzaju przestrzeni, która powinna się znaleźć w przestrzeni Klastra. Badani mieli możliwość zaznaczenia trzech odpowiedzi:

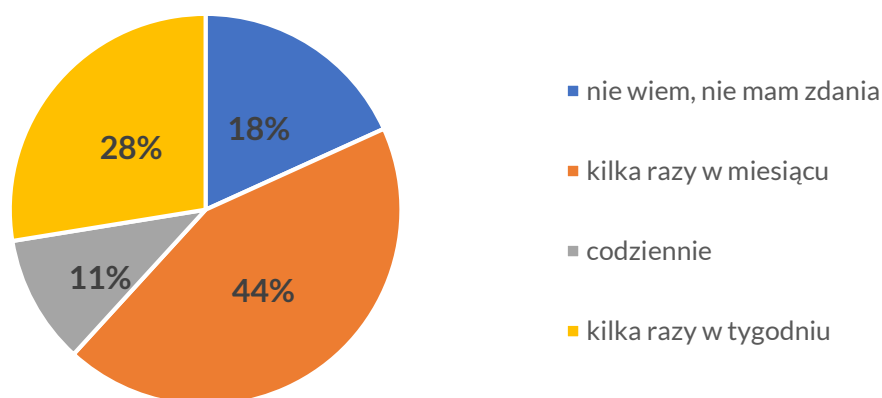

Największą popularnością cieszył się warsztat elektroniczny, następnie przestrzeń do pracy tzw. open-space. Ciekawe pomysły na propozycję przestrzeni przedstawili ankietowani w ramach odpowiedzi inne, która stanowiła odpowiedź otwartą. Najczęściej wskazywano, iż w Kłastrze potrzebna jest przestrzeń gastronomiczna, biblioteczna, zielona, ale także przestrzeń do działań podmiotów związanych z ekonomią współdzielenia i ekonomią społeczną tj. jadłodzielnia, kawiarnia społeczna, Bank Żywności, czy kooperatywa społeczna.

Wśród wszystkich grup respondentów popularnością cieszyły się odpowiedzi związane z miejscem do pracy, tj. coworking oraz open-space. Korzystaniem z sali konferencyjnej zainteresowani byłiby studenci i uczniowie, a także organizacje pozarządowe.

Pytanie 4.

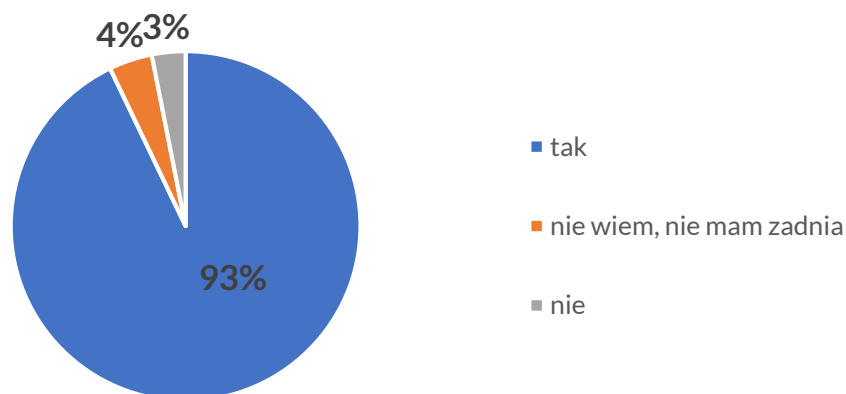
Respondenci zostali poproszeni o wskazanie, jak często korzystaliby z przestrzeni Klastra jako użytkownicy:

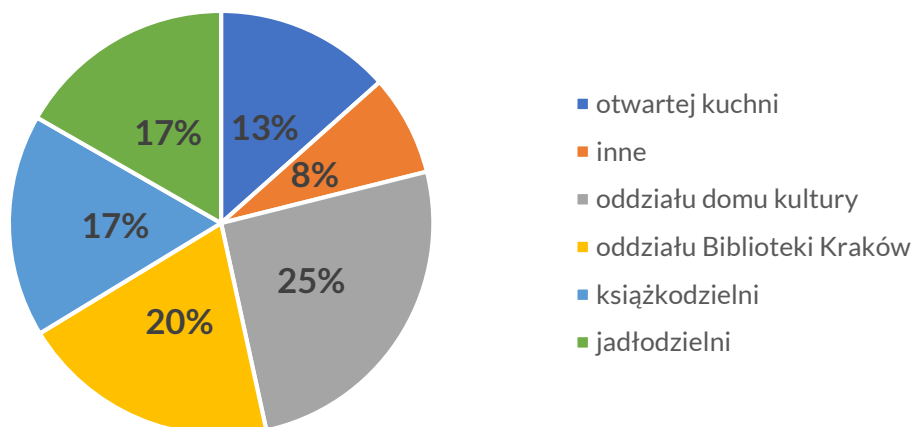
Mieszkańcy, organizacje pozarządowe, studenci, oraz mikro, mali i średni przedsiębiorcy najczęściej korzystaliby z przestrzeni Klastra kilka razy w miesiącu. Natomiast przedstawiciele branż kreatywnych oraz firm innowacyjnych i start-up'ów zdecydowanie częściej, bo kilka razy w tygodniu.

Pytanie 5.

Następnie poproszono badanych o odpowiedź na pytanie, czy uważają, że Klaster Zabłocie 20.22 powinien być dostępny dla codziennego życia dzielnicy, w której się znajduje. Ankietowani zdecydowanie są za tym, aby Klaster był miejscem otwartym na życie dzielnicy Podgórze:

Dodatkowo, osoby, które udzieliły odpowiedzi twierdzącej, zapytano, co powinno jeszcze zostać umieszczone w Klastrze, aby realizował on funkcje społeczną miejsca, był otwarty na życie dzielnicy oraz na lokalną społeczność. Możliwe było wskazanie maksymalnie dwóch odpowiedzi. Pomimo tego, wyniki rozłożyły się w miarę równomiernie. Żadna z propozycji nie uzyskała zdecydowanej większości głosów. Może to oznaczać, że wszystkie proponowane ankietowanym inicjatywy są warte uwagi w kontekście funkcji społecznej Klastra:

W kategorii inne, najczęściej wskazywano, iż funkcja ta może być realizowana poprzez miejsce z zielenią, gdzie znajdzie się na przykład ogród społeczny, park czy też farma miejska, ale także poprzez otwarte miejsca spotkań dla mieszkańców, sąsiadów czy też jako miejsce dla inicjatyw społecznych i inkubacji inicjatyw.

Jak wynika z analizy wyników, z jadłodzielni najczęściej korzystaliby studenci. Oddział Biblioteki Kraków był najczęściej wskazywany przez sektor kreatywny oraz firmy innowacyjne/start-up'y. Oddział domu kultury byłby najchętniej widziany w Klastrze przez mieszkańców, organizacje pozarządowe oraz sektor

kreatywny. Otwarta kuchnia to najczęstsze wskazania mikro, małych i średnich przedsiębiorców oraz firmy innowacyjnych/start-up'ów.

Pytanie 6.

W kolejnym zagadnieniu, poproszono badanych o wskazanie, czy uważają oni za wartość Klastra jako miejsca, gdzie pod jednym dachem będzie możliwość pracy, działania, rozwijania aktywności itp. poza tradycyjnymi strukturami i relacjami, w innowacyjnym, wielofunkcyjnym, wielosektorowym środowisku. Do odpowiedzi twierdzącej i przeczącej poproszono o krótkie uzasadnienie swojej decyzji:

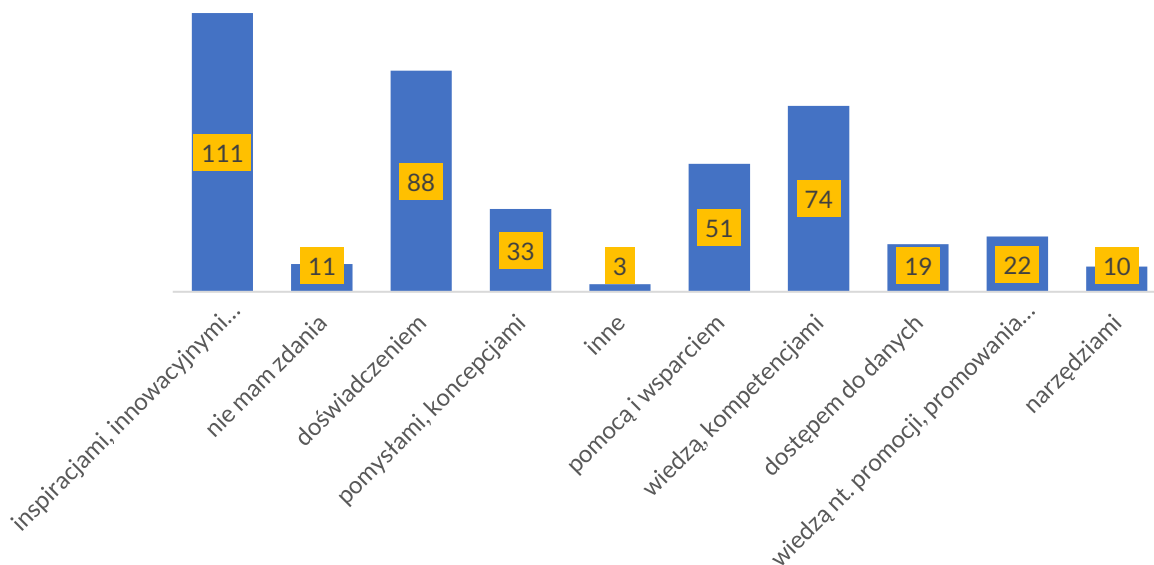
Nieco ponad połowa badanych odpowiedziała twierdząco. W uzasadnieniach najczęściej wskazywali, że upatrują wartość w takiej formie Klastra, ponieważ:

- przyczyni się do integracji różnych grup, sieciowania;
- jego powstanie to dobry pomysł, jest wartościowym i potrzebnym dla miasta miejscem;
- wpływa na to interdyscyplinarny, różnorodny charakter miejsca, miejsce otwarte na różne dziedziny, branże;
- pojawi się możliwość wymiany doświadczeń, wiedzy, poznania czegoś nowego;
- takie miejsca cechują się synergia i interdyscyplinarną współpracą;
- niezwykle cenna jest wzajemna inspiracja, wymiana myśli;
- wytworzy się interdyscyplinarne środowisko składające się z interesujących osób, różnorodność;
- przyczyni się do budowania lokalnej społeczności, będzie stanowić miejsce spotkań mieszkańców;
- efekty będą widoczne w postaci nowych, kreatywnych pomysłów, idei, lepszych rozwiązań.

Odpowiedzi przeczących wraz z uzasadnieniem było kilka. W uzasadnieniach wskazywano, iż mieszanie różnych funkcji może się nie udać; konieczna jest równowaga między przestrzeniami, tak aby nie doszło do dominacji jednej z nich.

Pytanie 7.

Następnie zapytano badanych o to, czym mogliby się podzielić inni współtworzący Klaster, a z czego oni mogliby skorzystać. Możliwe było wskazanie maksymalnie trzech odpowiedzi:

Wyniki wskazują, że ankietowani chcieliby czerpać z doświadczeń, inspiracji, wiedzy i kompetencji współtworzących Klaster, aby skorzystać z tego w ramach np. rozwoju własnego, swojej firmy czy organizacji albo inicjatywy.

Pytanie 8.

W ostatnim pytaniu, które miało charakter otwarty, poproszono o podzielenie się pomysłami na to, jakie nieoczywiste funkcje mógłby lub powinien pełnić Klaster. Wszyscy, którzy postanowili wyrazić swoje zdanie, wskazywali najczęściej, iż Klaster powinien pełnić następujące funkcje:

- **sąsiedzkiego centrum spotkań** (przestrzeń spotkań dla mieszkańców, sąsiadów, łączenie i rozwój lokalnej społeczności, inicjowanie ciekawych działań);
- **otwartego dla wszystkich, wielofunkcyjnego miejsca, przestrzeń spotkań;**
- **sportowo-rekreacyjne, odpoczynku** (np. siłownia zewnętrzna, ściana wspinaczkowa, sala do jogi, strefa relaksu, miejsce na piknik);
- **rozrywkowe** (kino letnie, scena występów lokalnych);
- **zieleni wspólnej** (np. ogród społeczny, permakultura, minipark, pasieka, zielony dach);
- **miejsca do spędzania wolnego czasu, kreatywnego rozwoju** (zajęcia dodatkowe, warsztaty, wydarzenia, itp.);
- **kulturalne i sztuki** (wydarzenia kulturalne, siedziba domu kultury, rozwój artystyczny);
- **integracji, łączenia i współpracy różnych grup;**
- **edukacyjno-rozwojowe** dla wszystkich grup wiekowych;
- **gastronomiczne;**
- **przestrzeni do działań i pracy branży kreatywnej, artystów, rzemieślników** (próby wydarzeń artystycznych, org. spotkań, warsztatów);
- **centrum i miejsca dla rozwoju różnych inicjatyw** (centrum wielokulturowe, wolontariat, mikrogranty, itp.);
- **promowania i wdrażania ekonomii współdzielenia (sharing economy)** np. poprzez jadłodzielnię, książkodzielnię, wspólną kuchnię - kuchnię społeczną, kawiarenkę naprawczą, wymianę sprzętów;
- **przestrzeni wystawienniczo-eventowej, konferencji.**

PODSUMOWANIE WYNIKÓW ANKIETY DOT. KLASTRA INNOWACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH ZABŁOCIE 20.22

Podsumowanie wyników badania ankietowego dot. Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22

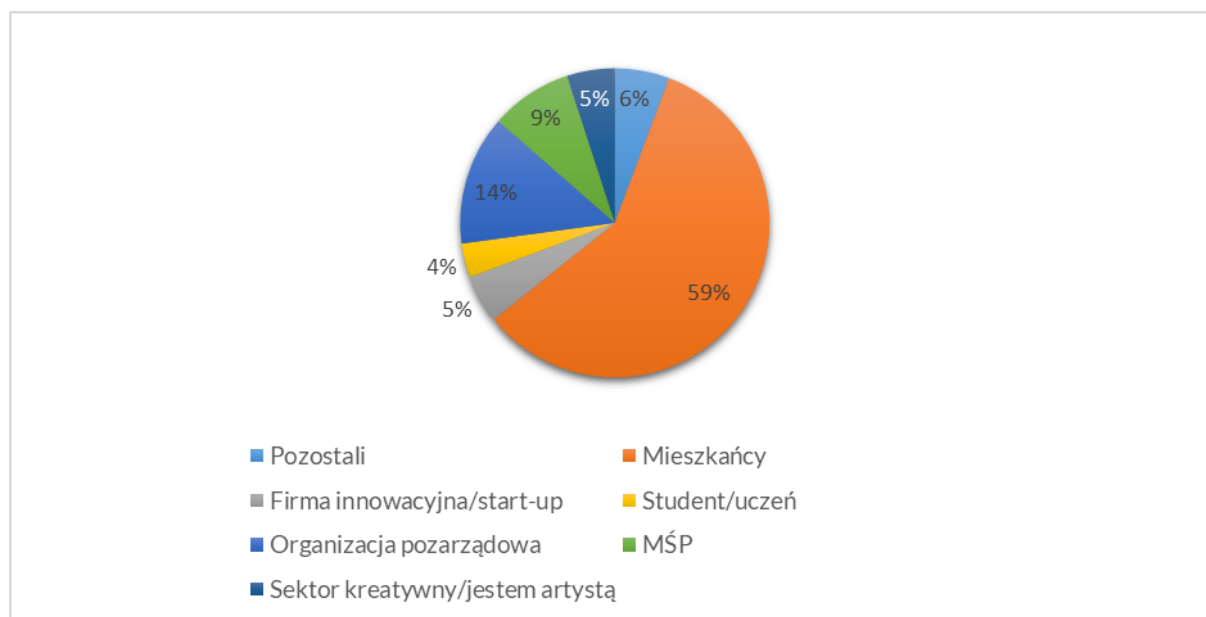
Kwestionariusz ankiety został opracowany na podstawie wyników preankiety. Celem badania ankietowego, skonstruowanego na bazie wyników z preankiety, było lepsze rozpoznanie potrzeb, co ma wpływ na ustalenie i organizację zasad funkcjonowania i formuły Klastra „Zabłocie 20.22” w odniesieniu do budynku A. Dlatego w ankiecie, oprócz pytań ogólnych, skierowanych do wszystkich respondentów, znalazły się dwa osobne moduły pytań - dot. prowadzenia działalności zawodowej oraz dot. działalności na rzecz społeczności lokalnej i współtworzenia jej.

Ankieta trwała od 19 czerwca do 12 lipca 2020 i była dostępna tylko w wersji elektronicznej. Adres internetowy formularza wraz z informacją o procesie został udostępniony na miejskich portalach internetowych, tj.: www.krakow.pl, www.rewitalizacja.krakow.pl, www.dialogspoeczny.krakow.pl, www.business.krakow.pl.

W ramach badania udało się zebrać 140 kwestionariuszy.

Podsumowanie wyników ankiety

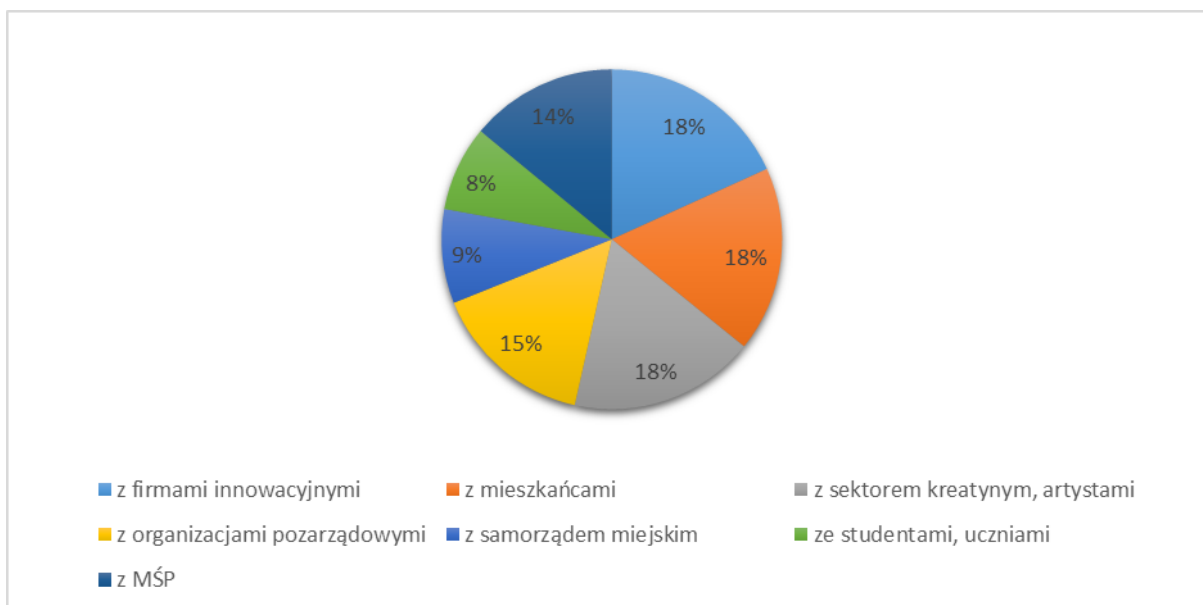
Wśród biorących udział w badaniu ankietowym, większość stanowili mieszkańcy.

W zakresie firm innowacyjnych i start-up'ów najczęściej wypełniali ankietę przedstawiciele branży informatyczne, IT, ICT. Sektor MŚP i sektor kreatywny reprezentowały osoby działające w bardzo różnych obszarach, żaden obszar nie był dominujący. Organizacje pozarządowe, które wzięły udział w badaniu, najczęściej są związane z dziedzinami tj.: kultura, sztuka, dziedzictwo narodowe; rozwój gospodarczy, rozwój przedsiębiorczości i rozwój techniki i innowacji czy pomoc społeczna i działanie na rzecz osób wykluczonych.

Współpraca w ramach Klastra

Ankietowani wskazali z kim najchętniej współpracowali lub współdziałaliby w ramach Klastra. W ramach tego pytania możliwe było wskazanie trzech odpowiedzi.

Mieszkańcy chcą najczęściej współdziałać z mieszkańcami, ale także z sektorem kreatywnym, z organizacjami pozarządowymi oraz firmami innowacyjnymi i start-up'ami. Firmy innowacyjne, start-up'y, a także studenci najchętniej nawiązaliby współpracę z firmami innowacyjnymi, start-up'ami, ale także z sektorem MŚP. Organizacje pozarządowe są zainteresowane współpracą ze wszystkimi grupami. Przedstawiciele sektora MŚP chcą współdziałać z innymi firmami z MŚP, ale także tymi z branży innowacyjnej, start-up'ami, a także z mieszkańcami. Sektor kreatywny liczy na współpracę z większością grup.

Sumarycznie, uczestnicy badania ankietowego najczęściej wskazywali, iż w ramach wspólnej kooperacji z innymi grupami mogą zaoferować koncepcje i pomysły, swój czas wolny i energię, inspiracje i innowacyjne rozwiązania, a także kompetencje i doświadczenie.

Ankietowani uznali, że w ramach wspólnej kooperacji inne grupy mogą zaproponować ze swojej strony m.in. inspiracje i innowacyjne rozwiązania, finansowanie (np. granty), koncepcje i pomysły, dostęp do produktów i technologii.

Korzystanie z przestrzeni Klastra

W ramach tego modułu, ankietę została podzielona na dwie części. Pierwsza część była przeznaczona dla wszystkich tych, którzy są zainteresowani prowadzeniem działalności zawodowej, szukają swojego miejsca do pracy. Druga część była przeznaczona dla osób, które chcą działać na rzecz społeczności lokalnej oraz współtworzyć ją, jednakże nie są zainteresowani prowadzeniem działalności zawodowej w Klastrze. Pierwszą część wypełniło 41 badanych, natomiast drugą – 99.

Część dot. prowadzenia działalności zawodowej

Prawie połowa odpowiadających na tę część ankiety prowadzi działalność jednoosobową. Niemalże drugie tyle badanych pracuje w małych firmach, które zatrudniają nie więcej niż 8 osób.

Preferowanym sposobem pracy według badanych jest praca przy biurku w ramach open space, praca przy biurku w osobnym pomieszczeniu, ale także praca w ramach warsztatu, pracowni.

W kontekście opłat za wynajem powierzchni, badani chcą przeważnie płacić mniej niż płacą aktualnie za miejsce do pracy.

Biorący udział w badaniu uznali, że w Kłastrze powinny się znaleźć takie przestrzenie jak: coworking, biura do wynajęcia, sala konferencyjna czy open space.

Co trzeci badany chciałby funkcjonować w Kłastrze na bazie usługi abonamentowej. Popularnością cieszyłyby się także długoterminowe umowy oraz najem krótkoterminowy. Zdaniem połowy ankietowanych, abonament na korzystanie z przestrzeni coworkingowej powinien być uzależniony od liczby godzin. Potencjalni użytkownicy najczęściej deklarowali, że korzystaliby z przestrzeni do pracy w Kłastrze przynajmniej kilka razy w tygodniu. Niemal połowa osób wypełniających kwestionariusz w tej części badania uważa, że przestrzeń w Kłastrze powinna być wyposażona w prosty sposób, ale będzie to miało wpływ na cenę wynajmu. W tym kontekście ponad 1/3 ankietowanych stwierdziła, iż przestrzeń ta powinna być minimalistyczna, bez żadnego wyposażenia, co będzie rzutowało na mniejszą stawkę wynajmu.

Zdecydowana większość ankietowanych nie chce, aby przestrzeń w Kłastrze była urządzona i wyposażona w wyższym standardzie. Opowiadają się niemal w połowie za przestrzenia wyposażoną w prosty sposób, w podstawowe elementy biurowe. W Kłastrze, w ramach wyposażenia budynku A powinny być dostępne przede wszystkim zamknięte szafki, gdzie można schować swoje rzeczy, sofy wypoczynkowe, ale też miejsca do pracy na stojąco. W ramach odpowiedzi w kategorii inne zwracano również uwagę na: miejsca do rozmów telefonicznych typu budki telefoniczne, zamknięte salki, rzutnik, tablica do wyświetlania obrazu.

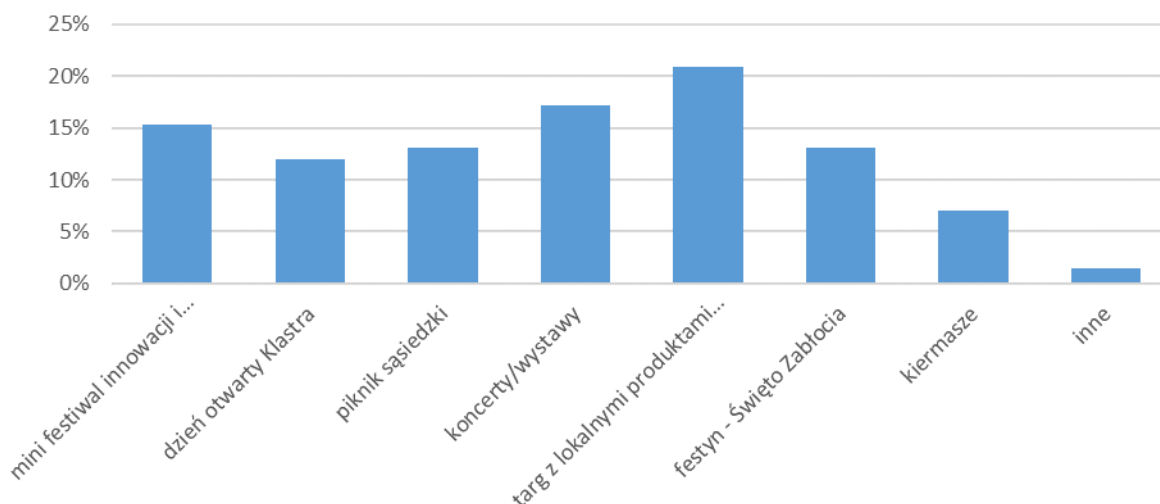
Cześć dot. działalności na rzecz społeczności lokalnej i współtworzenie jej

Zdecydowana większość ankietowanych (90%) jest za utworzeniem w ramach działalności Klastra opcji wsparcia społeczności lokalnej, w tym grup nieformalnych, na zasadach mikrograntów. Wyniki preankiety pokazały, iż respondenci chcieliby, aby w Kłastrze znalazło się miejsce do działań na rzecz lokalnej społeczności. Doprecyzowując te kwestie – respondenci zapytani w ramach formularza ankiety uznali, że najbardziej optymalną formą realizującą potrzeby lokalnej społeczności byłoby centrum aktywności lokalnej, zaraz za nim centrum wielokulturowe, a także centrum obywatelskie. Ponad 70% respondentów, wypełniających tę część ankiety, chce pozostać tylko odbiorcami działań skierowanych do społeczności lokalnej. Pozostałe osoby, chciałyby aktywnie włączyć się w animowanie i tworzenie działań dla aktywizacji społeczności lokalnej. Wśród pomysłów na takie działania można wyróżnić:

- organizację wolontariatu,
- animacja i organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży,
- działania na rzecz edukacji obywatelskiej,
- kursy doszkalające, warsztaty, prowadzenie zajęć dodatkowych
- współpraca z przedsiębiorcami i miastem by rozwijać mini działalność gospodarczo-artystyczną wraz z mieszkańcami,
- włączenie do już realizowanych działań przez organizacje pozarządowe, wsparcie dla innych organizacji i inicjatyw,
- imprezy i działania dla rozwoju i sieciowania społeczności lokalnej, sąsiedzkiej, ale także edukacji np. w zakresie przedsiębiorczości,
- animacja integracji społeczności z migrantami,
- działania włączające dla mieszkańców.

Wielu ankietowanych oferuje także swój czas wolny oraz doświadczenie, którym chce się dzielić z innymi w ramach różnych aktywności.

Respondenci nie byli zgodni co do tego, jakiego rodzaju wydarzenia powinny na stałe zostać włączone do kalendarza działań w ramach Klastra Zabłocie. Jednakże największą popularnością cieszyła się odpowiedź dotycząca organizacji targu z lokalnymi produktami. Można było udzielić maksymalnie trzech odpowiedzi.

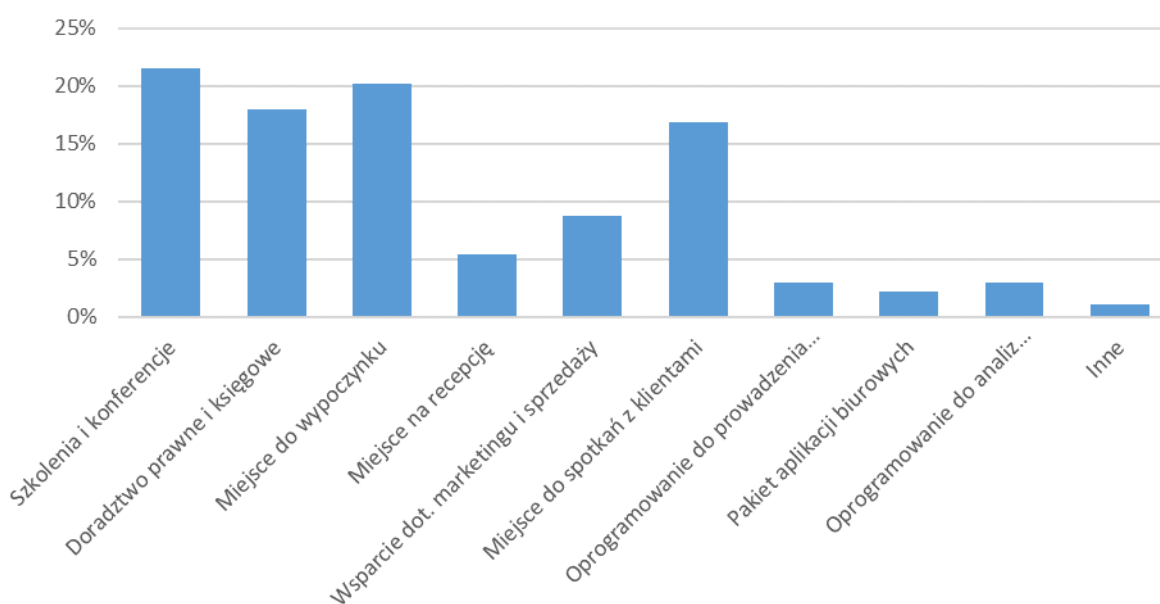

Respondenci są zainteresowani tym, aby w Klastrze działało centrum wiedzy i edukacji o oszczędzaniu i niemarnowaniu jedzenia, ekonomii cyrkularnej i ekonomii współdzielenia. Ponad dwie trzecie badanych jest zainteresowanych opcją organizacji i uczestnictwa w lokalnych spotkaniach wzorowanych na „TED Talks”, gdzie występowałyby osoby pracujące/działające w Klastrze. Zauważono, w ramach innych propozycji, ażeby nie narzucać sztywno, że to mogą być tylko osoby z Klastra oraz że mogą być inne propozycje działań, a oferta wydarzeń powinna być przedmiotem oceny zgłaszających się kandydatów na operatorów.

Inna działalność w przestrzeni Klastra

Ostatni moduł ankiety był skierowany do wszystkich uczestników badania.

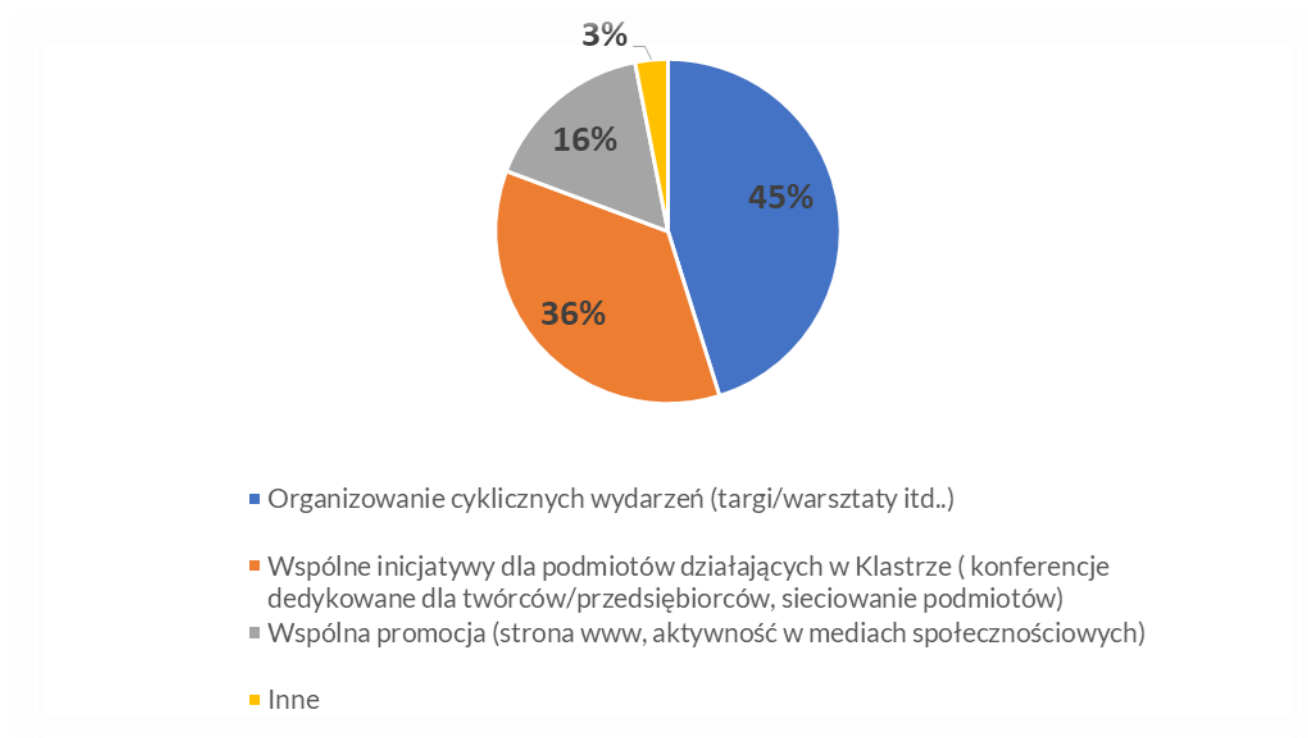
Ankietowani uznali, że dodatkowymi usługami okołobiznesowymi, zapewnionymi przez przyszłego operatora Klastra powinien być przede wszystkim (możliwość trzykrotnego wyboru) dostęp i organizacja szkoleń i konferencji.

Poza tym, istotne są: miejsce do wypoczynku, spędzania wolnego czasu, ale także przestrzeń do spotkań z klientami i usługi tj. doradztwo prawne i księgowość. Ponad połowa biorących udział w ankiecie

zadeklarowała, że koszty dodatkowych usług okołobiznesowych powinny być wliczone w opłaty. Jednak niemal co czwarty badany uważa, że usługi te jednak winny być bezpłatne. Natomiast działanie Klastra i korzystanie z jego przestrzeni, zdecydowanie należy uregulować na podstawie wewnętrznych zasad czy regulaminu.

Respondenci są zainteresowani, aby w Klastrze, oprócz zakładanych przestrzeni biurowych, było miejsce na następujące działania:

W ramach kategorii „inne” wskazywano, aby w Klastrze znalazło się miejsce na: parking; pracownie techniczne, w których mogłyby być prowadzone warsztaty; kino; wystawy; koncerty; przeznaczone do rekreacji, przestrzeń gastronomiczną; makerspace.

FOKUS – PODSUMOWANIE DYSKUSJI EKSPERCKIEJ

Badanie fokusowe odbyło się w ramach konsultacji społecznych dotyczących docelowego kształtu i zasad funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22. Spotkanie moderował Zbigniew Bartuś, dziennikarz specjalizujący się w tematyce gospodarki, przedsiębiorczości.

Kwestie poruszane w ramach dyskusji eksperckiej to przede wszystkim:

- Czym ma być Klaster?
- Jakiego rodzaju działalności powinny być prowadzone w jego ramach?
- Jaka byłaby optymalna formuła funkcjonowania Klastra?
- Jaka winna być rola operatora Klastra i kto powinien go wspierać w zarządzaniu miejscem/zjawiskiem, jakim ma być/powinien być Klaster?
- Jakie powinny być relacje pomiędzy strefami współtworzącymi miejsce/zjawisko, czyli strefą przedsiębiorczości, strefą kreatywną, strefą innowacji społecznych i strefą integracji?
- Jakie winny być relacje pomiędzy poszczególnymi podmiotami współtworzącymi to miejsce/zjawisko/porozumienie, czyli miastem, mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, grupami nieformalnymi, startupami, inkubatorami, laboratoriami, grupami twórczymi, otoczeniem biznesu?
- Jaka rolę mają do odegrania poszczególne podmioty współtworzące miejsce/zjawisko/porozumienie Klastra?
- W szczególności - jaką rolę ma do odegrania miasto: czy powinno być obecne do pewnego momentu, po którym odda miejsce/zjawisko w ręce pozostałych partnerów czy też raczej być obecne zawsze – tylko inaczej niż „klasyczny urząd” (co wymaga „innowacji urzędniczej”)?
- Które funkcje są priorytetem, a z których trzeba zrezygnować z uwagi na to, że Klaster nie jest w stanie pomieścić wszystkich aktywności i pomysłów?
- Jakie powinny być przestrzenne relacje między zabudowaniami Klastra a jego bliższym i dalszym otoczeniem?
- Jakie nieoczywiste funkcje mógłby lub powinien pełnić Klaster?
- Na ile pandemia koronawirusa zmieniła oczekiwania wobec tego miejsca/zjawiska/porozumienia? Czy planując je powinniśmy się kierować aktualną „logiką covidu”, czy i w jakim stopniu wziąć pod uwagę fakt, że dystansowanie, używanie maseczek, ograniczanie osób mogących przebywać w zamkniętym pomieszczeniu może (choć nie musi) pozostać wymogiem na długie lata?

W pierwszej części spotkania (trwającej ok. półtorej godziny) każdy z uczestników miał około 5 minut na wystąpienie, podczas którego przedstawił przemyślenia (własne i swej organizacji/institucji) dotyczące tego, czym powinien być Klaster, na jakiej działalności się koncentrować, jakie potrzeby społeczne zaspokajać i jak powinien funkcjonować. Niektórzy uczestnicy opisywali, jak ich działalność wpisuje się/może się wpisywać (lub nie wpisuje i dlaczego) w działalność miejsca/zjawiska/porozumienia, jakim będzie Klaster. Druga część (około 50 minut) została poświęcona na dyskusję, uwagi do wypowiedzi innych oraz krótkie podsumowanie z rekomendacjami poszczególnych mówców.

W dyskusji eksperckiej (zogniskowany wywiad grupowy) brali udział przedstawiciele świata nauki, nowych technologii, przedsiębiorczości, rzemieślników, Rady Miasta Krakowa i Rady Dzielnicy XIII, organizacji pozarządowych (m.in. tych funkcjonujących i działających na rzecz dzielnicy Podgórze), aktywistów miejskich. Przedstawiane przez te grupy stanowiska można podsumować w następujący sposób:

- **radni** wyrazi zainteresowanie uzyskaniem od mieszkańców i organizacji społecznych odpowiedzi na postawione na wstępie pytania, by zyskać pewność, że kształt, jaki przybierze Klaster, jest jak najbardziej zgodny z oczekiwaniami społeczeństwa; jest dla nich również istotne, jaką rolę odegra Klaster w procesie aktywizacji i integracji społeczności - na poziomie Dzielnicy Podgórze i całego Krakowa;
- **przedstawiciele stowarzyszeń, organizacji społecznych/obywatelskich/pozarządowych** – poszukujący przestrzeni do tzw. „normalnego funkcjonowania” (czyli relatywnie klasycznych siedzib, biur z zapleczem), ale też do innowacji społecznych, integracji społecznej (w skali osiedla, dzielnicy, miasta), wielokulturowych spotkań (wykorzystujących wielonarodową strukturę społeczną nowych mieszkańców Zabłocia i Krakowa), promocji idei, inkubatorów i laboratoriów społecznych (social labs); zainteresowani także współpracą z biznesem, wciąganiem przedsiębiorców w inicjatywy społeczne, artystyczne, twórcze; mający często nadzieję, że Klaster jako miejsce/zjawisko/porozumienie pomoże nawiązać/zacieśnić takie relacje lub chociaż stworzy ku temu więcej okazji; postulatem tej grupy jest również zdjęcie z barków działaczy uciążliwych i zajmujących cenny czas obowiązków administracyjnych, związanych z formalnościami, opłacaniem rachunków (tymi sprawami „winien się zająć operator”);
- **przedstawiciele grup kreatywnych, twórców** (także pozornie schyłkowych profesji, które z uwagi na trendy społeczne w Polsce i na Zachodzie mogą wcale nie być schyłkowe) oraz twórcy/organizatorzy miejsc dla twórców; zainteresowani powstaniem nietypowej, wielofunkcyjnej, elastycznej, współdzielonej, ale profesjonalnie urządzonej i wyposażonej oraz sprawnie zarządzanej (przez operatora) przestrzeni do uprawiania rzemiosła, sztuki i designu, tworzenia nowych mediów, akcji artystycznych skierowanych do różnych środowisk, terapii poprzez sztukę, wystaw, wymiany doświadczeń grup kreatywnych; istotne dla tej grupy jest, aby operator Klastra przejął na siebie obowiązki administracyjne związane z formalnościami dot. funkcjonowania w takim miejscu.
- **przedstawiciele środowiska przedsiębiorców i instytucji/firm otoczenia biznesu** – zainteresowani bardziej dochodową stroną Klastra, nowymi szansami na biznes, jakie to miejsce/zjawisko/porozumienie może stworzyć; w tym gronie są zarówno przedsiębiorcy, których głównym postulatem jest takie urządzenie/zorganizowanie/funkcjonowanie miejsca, by przyciągało ono jak najwięcej mieszkańców, co oznacza m.in. organizację atrakcyjnych wydarzeń, np. targów zdrowej żywności połączonych z warsztatami zdrowego odżywiania (jak podkreśla przedsiębiorca z branży gastronomicznej: efekt ekonomiczny, w postaci zwiększenia przychodów

lokalnych przedsiębiorców, idzie wtedy w parze z realizacją ważnych zadań społecznych, co jest z kolei celem lokalnych stowarzyszeń, organizacji, grup aktywistów);

przedstawiciele firm oferujących nowoczesne przestrzenie biurowe, w tym elastyczne i coworkingowe gotowi są dzielić się swymi doświadczeniami w kwestii współdzielenia miejsca/przestrzeni, a także „podszytać” do Klastra podmioty nie mieszczące się w standardach nawet najbardziej elastycznych biur typu flex;

przedstawiciele instytucji wspierających biznes pragną wykorzystać swoje doświadczenia w tworzeniu przestrzeni dla różnorodnego biznesu w roli operatorów Klastra na Zabłociu, w partnerstwie z NGO-sami i stowarzyszeniami miejskich aktywistów;

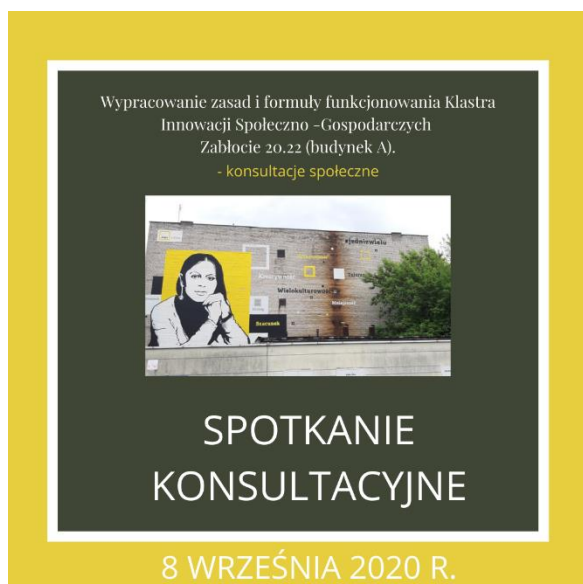
- **przedstawiciele środowiska nauki** – z jednej strony zainteresowani nowymi zjawiskami społecznymi, funkcjonowaniem społeczności i przestrzeni publicznych w okresie głębokich zmian (a taka zmiana zachodzi niewątpliwie na Zabłociu) i gotowi dzielić się swoją wiedzą i doświadczeniami w tym zakresie, a z drugiej – poszukujący miejsca/zjawiska/porozumienia, które pomoże nauce i naukowcom pokazywać/testować innowacje/wynalazki/prototypy/pomysły, a zarazem poszukiwać inspiracji w tyglu środowisk twórczych w wielu obszarach i dziedzinach.

Wnioski i rekomendacje uczestników spotkania:

- Z uwagi na gęstą okoliczną zabudowę deweloperską na Zabłociu pojawiło się w ostatnich latach (i nadal będzie pojawiać) mnóstwo nowych mieszkańców, w tym wiele młodych rodzin z dziećmi; powszechnym postulatem z ich strony jest, by „w okolicy coś ciekawego się działo”, „żeby powstało atrakcyjne i otwarte miejsce do spotkań i wydarzeń”;
- Ze względu na dynamiczny rozwój centrów obsługi biznesu w Krakowie, także na Zabłociu, pojawiła się duża grupa ekspatów; wśród nich także powszechnym postulatem jest stworzenie ciekawego miejsca spotkań i eventów; w tym wypadku akcentowany jest jego wymiar wielokulturowy;
- Od kilku lat nasila się moda na Zabłociu (świadczą o tym choćby ceny mieszkań), a w parze z nią idzie oczekiwanie mieszkańców Krakowa, że w ślad za atrakcyjnymi mieszkaniami pojawią się atrakcyjne przestrzenie publiczne/wspólne służące integracji „na europejskim poziomie”;
- W minionych latach w poprzemysłowej tkance Zabłocia swe siedziby/schronienie znalazły liczne, bardzo ważne dla Krakowa i krakowian, organizacje społeczne, grupy twórcze, stowarzyszenia i grupy aktywistów; w wyniku różnych zmian zostali zmuszeni do przeniesienia działalności w inne miejsce, jednak liczą na możliwość powrotu na Zabłocie, do miejsca stwarzającego warunki do sprawnego i owocnego działania i rozwoju. Ich cele są przy tym zbieżne ze społecznymi celami i zadaniami miasta;
- Środowisko miejskich aktywistów, wspierane przez naukowców, podkreśla, że Kraków stał się wielokulturowym, niezwykle twórczym i tętniącym życiem tygłem licznych inicjatyw i innowacji. Ten tygiel bardzo potrzebuje fizycznego miejsca/miejsc, gdzie mogłoby dochodzić do jeszcze bardziej twórczych i korzystnych dla miasta i mieszkańców interakcji. Klaster Zabłocie ma szansę stać się takim miejscem dla całego Krakowa, być może nawet wzorcowym konceptem tego typu na mapie Polski;
- Klaster powinien być miejscem otwartym – zarówno dla rdzennych mieszkańców i ich potomków, jak i przybyszów z całej Małopolski i Polski (uczniów, studentów, pracowników) oraz ekspatów z całego świata; miejsce to musi uwzględniać – choćby w wybranej części – ich potrzeby integracji i aktywności.

- Miejsce to musi zgrabnie łączyć dwie funkcje: centrum integrującego i aktywizującego lokalną społeczność oraz kluczowego ośrodka aktywistów, twórców i innowatorów z całego Krakowa; ponadto powinno być „czynne całą dobę”, w którym „cały czas coś się dzieje”.
- Musi to być miejsce zaprojektowane w ścisłej współpracy z jego przyszłymi użytkownikami, a nie „przeprojektowane” i nie „zbyt sterylne” (paneliści podkreślali potrzebę zachowania lub przemycenia „poprzemysłowego charakteru”); tylko takie podejście pozwoli uniknąć konieczności późniejszych kosztownych przebudów i zmian aranżacji w celu dostosowania przestrzeni do specyficznych potrzeb nieszablonowych użytkowników; pozwoli także uniknąć frustracji po stronie twórców i innowatorów, że ktoś zaprojektował im przestrzeń, która powoduje dyskomfort, z uwagi na liczne błędy i deficyty.
- Musi to być miejsce odpowiednio zaaranżowane – by wyważyć wszystkie funkcjonalności i rodzaje aktywności użytkowników; można to zrobić tylko w porozumieniu z „radą użytkowników/samorządem Klastra”, która/który zawczasu uzgodni kluczowe zasady podziału i współdzielenia powierzchni; stąd postulat, by Klaster – jako porozumienie i samorząd przyszłych użytkowników współdzielących fizyczne miejsce/budynki wraz z otoczeniem – powstał jak najszybciej i stał się partnerem fachowców odpowiedzialnych za aranżację wnętrza i otoczenia; w tym kontekście wiele krytycznych głosów padło pod adresem planowanego otoczenia, zwłaszcza dużej ilości miejsc parkingowych; w dyskusji dominowały głosy, że „przestrzeń tak dobrze skomunikowana z resztą miasta może w ogóle nie mieć parkingów”, a powierzchnię zamiast pod auta można wykorzystać jako dodatkową przestrzeń do spotkań, eventów, koncertów, targów, wystaw i innych inicjatyw.
- Musi to być miejsce odpowiednio wyposażone, by bez problemu przyjąć grono twórców zainteresowanych rozwijaniem tutaj swoich pasji/aktywności w bardzo różnych dziedzinach, a jednocześnie umożliwiać prezentację dokonań, wymianę poglądów, debaty; musi to być przestrzeń odpowiednio elastyczna, łatwo dostosowywalna do licznych i zmiennych potrzeb różnych podmiotów ogniskujących tutaj swą aktywność.
- Aktualne stadium pandemii nie może determinować długofalowych rozwiązań w Kłastrze Zabłocie 20.22, ale wystąpienie podobnych zdarzeń w przyszłości musi być wzięte pod uwagę.
- Miasto musi przekazać to miejsce/zjawisko społecznikom i aktywistom i w tym sensie „wycofać się z projektu”, ale jednocześnie być cały czas obecne – ale nie w sensie tradycyjnym („urzędnika, który przychodzi do pracy od-do, albo/i rozlicza i każe pisać sprawozdania”), tylko innowacyjnym: „urzędnika, który w razie potrzeby błyskawicznie reaguje i wspiera, a zarazem szuka w twórczym tyglu rozwiązań problemów istotnych dla mieszkańców, a także szuka pomysłów na korzystne dla krakowian zmiany/udoskonalenia”.
- Ponadto jeden z uczestników spotkania przedstawił pisemne uzupełnienie swojej wypowiedzi, które stanowi załącznik do niniejszego raportu.

SPOTKANIE KONSULTACYJNE W SPRAWIE WYPRACOWANIA ZASAD I FORMUŁY FUNKCJONOWANIA KLASTRA INNOWACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH ZABŁOCIE 20.22

Spotkanie odbyło się w sali konferencyjnej w Tauron Arenie w dniu 8 września 2020 r. w godz. 17.00-19.15.

Udział w spotkaniu wzięły osoby, które zarejestrowały się poprzez system lub bezpośrednio przed spotkaniem: mieszkańcy i mieszkanki Zabłocia, przedstawiciele organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, osoby z sektora startupów, małych i średnich przedsiębiorstw, przedstawiciele instytucji publicznych [około 30 osób wg listy obecności], przedstawiciele Rady Miasta Krakowa oraz przedstawiciele Wydziału ds. Przedsiębiorczości i Innowacji UMK. Spotkanie moderowała pani Marta Smagacz-Poziemska (Instytut Socjologii UJ).

Celem spotkania było przedstawienie koncepcji Klastra Zabłocie 20.22 oraz uzyskanie od potencjalnych interesariuszy ich oczekiwań wobec formuły Klastra, obaw lub niepokojów związanych z uruchomieniem i działalnością tego miejsca. Moderatorka zaznaczyła, że konsultacje bezpośrednie miały się odbyć w kwietniu, ale z powodu ograniczeń związanych z pandemią nie doszły do skutku – Urząd Miasta Krakowa zorganizował natomiast badania kwestionariuszowe on-line oraz zogniskowany wywiad grupowy z ekspertami.

Ze względu na ograniczenia sanitarne spotkanie miało formę moderowanej dyskusji – prowadząca zadawała pytania, osoby wypowiadające się podchodziły do mikrofonu z przodu sali, co wpływało na dynamikę rozmowy: wypowiadający nawiązywali do głosów przedmówców.

Przebieg spotkania:

1. Powitanie obecnych i przedstawienie osób reprezentujących UMK.
2. Film o Klastrze Zabłocie 20.22.
3. Prezentacja założeń i planowanych funkcji Klastra oraz harmonogramu.
4. Dyskusja (około 1.30 h).
5. Podsumowanie, informacje uzupełniające (UMK).

Głosy dyskutujących zostały skategoryzowane i uporządkowane w następujący sposób (lista nie odzwierciedla kolejności wypowiedzi):

Ekologia – wątek pojawiał się w kilku wypowiedziach i był podejmowany przede wszystkim przez mieszkanki i mieszkańców Zabłocia, w szczególności bloków sąsiadujących z Klastrem. Zaznaczano, jak ważne jest nie tylko zadbanie o energooszczędność budynku czy rozwiązania typu wiaty/stojaki na rowery, zielony dach, ale – przede wszystkim – dbałość o zieleni w otoczeniu. Bardzo krytycznie odniesiono się do informacji o planowanej wycince drzew, prosząc przedstawicieli UMK, aby nie dopuścić do strat w zieleni. Kilka osób zwracało uwagę, że Zabłocie staje się betonową pustynią - Klastr powinien być miejscem zrównoważonego rozwoju, wytchnienia i spokoju, odpoczynku od bodźców, w tym hałasu. Pojawiły się głosy

- poparte przez liczną grupę – że Klaster powinien być miejscem sprzyjającym przebywaniu na zewnątrz, z miejscami do siedzenia, posiłku (również własnego) przy stole.

Dostępność – ta cecha wymieniana była wprost w kategoriach dostępności cenowej wynajmu. Dopytywano o konkretne warunki wynajmu dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych; przedstawiciele biznesu również apelowali o ceny konkurencyjne względem obecnych cen na rynku. W kilku wypowiedziach potwierdzano, że jest ogromna potrzeba przestrzeni do wynajęcia na rozmaite wydarzenia, np. giełdy, targi, spotkania, szkolenia, warsztaty, ale koszty wynajęcia dogodnych przestrzeni są poza zasięgiem organizacji pozarządowych, zwłaszcza tych mniejszych i tych, które są w fazie tworzenia. Oczekuje się od Klastra, że wydarzenia profilowo zgodne z jego programem będą traktowane specjalnie (np. targi żywności ekologicznej, targi ogrodnicze, rękodzieła).

Z wypowiedzi można wnioskować, że ważna jest również dostępność finansowa oferty (np. kawiarni) – to jest warunek, aby miejsce stało się punktem na mapie „codziennych aktywności” („żeby można było po joggingu wpaść na kawę”, „żeby można było tam wyjść z domu, coś zjeść, coś ciekawego zobaczyć, zwłaszcza kiedy teraz w domu tyle pracujemy”).

Elastyczność – oczekiwanie „przestrzeni elastycznej” jest „wspólnym” mianownikiem różnych wizji, przy czym z wypowiedzi wynika, że ta cecha jest inaczej rozumiana przez osoby, które z Klastra jako miejsca pracy miałyby korzystać codziennie, a inaczej przez osoby, które potrzebują Klastra sporadycznie, do organizacji wydarzeń lub aktywności własnej grupy. W przypadku pierwszej grupy elastyczność Klastra to jego zdolność do zapewnienia miejsc otwartych oraz miejsc zamkniętych, „prywatnych”. Użytkownicy, którzy mieliby korzystać z przestrzeni rzadziej lub krótko w ciągu dnia, definiowali elastyczność raczej przez wielofunkcyjność i ‘elastyczność skali’:

- **Prywatne - otwarte:** w spotkaniu wzięło udział kilka osób korzystających obecnie z przestrzeni coworkingowej. Te osoby podkreślały potrzebę takiego dostosowania przestrzeni, aby zapewnić bezpieczeństwo i komfort pracy – „ustawienie biurek, media – to wszystko jest ważne, ale nie najważniejsze”, bo to są aspekty, które sprawny operator zorganizuje. Jedna z uczestniczek podzieliła się odczuciem, że jej firma (wspierająca startupy - obecnie 8 firm, które są w stałym programie) ma za sobą doświadczenia przeprowadzek i pracy w różnych przestrzeniach. Podkreśliła potrzebę takiego zorganizowania przestrzeni Klastra, aby firmy mogły w niej mieć „przystań”, „poczucie własnego miejsca”, bezpiecznego i spokojnego, ale też z możliwością spotkania z innymi ludźmi, rozmowy przy kawie – podawano przykłady potrzebnych miejsc współdzielonych: kawiarnia, stołówka, kanapy, strefa chillout itd. Miejsca współdzielone są bardzo ważnym uzupełnieniem wydzielonych do pracy przestrzeni prywatnych – poprzez obecność ludzi stymulują, inspirują („w przestrzeniach coworkingowych pustka jest straszna”, „najgorsze co mogłoby się stać, to gdyby w Klastrze nie było ludzi”). Słowem, elastyczna przestrzeń to dla takich użytkowników przestrzeń odpowiadająca na różne potrzeby w trakcie dnia pracy. Pojawił się również głos, że musi być wyraźna granica między przestrzeniami prywatnymi (bezpieczeństwo narzędzi pracy, spokój) i otwartymi.
- **Wielofunkcyjne, skalowalne:** zainteresowanie Klastrem jako miejscem potencjalnej działalności lub wypoczynku deklarują osoby mieszkające na Zabłociu i w różnych częściach Krakowa, w różnym wieku. To grupy, które korzystałyby z przestrzeni rzadziej niż firmy czy organizacje ze stałymi siedzibami w Klastrze, ale ich obecność nie jest mniej ważna, bo to właśnie ci użytkownicy będą budować atmosferę „żywego miejsca”. Uczestnicy i uczestniczki podawali konkretne przykłady działań, które chcieliby prowadzić w Klastrze: zajęcia fizyczne dla seniorów (Kluby Aktywnego Seniora), targi i giełdy żywności ekologicznej, rękodzielnictwa czy ogrodnicze, spotkania miłośników gry Mahjong (Krakowski Klub Chombo), koncerty, warsztaty, milonga itd. Te aktywności wymagają różnych „parametrów” i wyposażenia przestrzeni: oświetlenia, nagłośnienia,

projektora, krzesel itd. – miejsca oferujące takie warunki są bardzo potrzebne, obecnie w Krakowie trzeba za nie bardzo dużo płacić. Jako inspiracje działalności podawano wydarzenia pojawiające się w Forum Przechylenie czy przestrzeni targowiska Stary Kleparz (np. Najedzeni FEST). Ogólnie działania kulturalne są oczekiwane zarówno przez mieszkańców z najbliższego otoczenia, jak i spoza Zabłocia.

- Drobne, ale ważne funkcje: dla części osób Klastr może i powinien umożliwiać działanie osobom i organizacjom, które potrzebują adresu (np. do rejestracji KRS) oraz „skrzynki pocztowej”.
- Ekspertka z OMGKRRK (odnosząc się do prezentacji z koncepcją Klastra) podkreśliła, że oczekiwania wobec operatora nie mogą być sztywne („nie można określać liczby biur itd.”), bo sytuacja i oczekiwania potencjalnych użytkowników Klastra są zmienne.

Po tym, jak osoby z różnych grup wyraziły swoje oczekiwania, opinią podzielił się przedstawiciel CitySpace, podkreślając, że przestrzenie pracy pomyślane jako „elastyczne” są bardzo trudne do prowadzenia i dziś już tak się nie sprzedają jak w przeszłości. Zwrócił też uwagę na tendencje spadkowe związane z pandemią: szacuje się, że popyt na przestrzenie biurowe spadnie o około 10%; nie można wyśrubować oczekiwań wobec operatora pod tym względem – trzeba znaleźć instytucję o dużym doświadczeniu. Elastyczność nie może oznaczać nieprzemyślanego zmiksowania funkcji dla różnych kategorii użytkowników, bo ludzie w miejscu pracy potrzebują spokoju i poczucia bezpieczeństwa.

Inny uczestnik zaznaczał wagę czynników miękkich, które muszą być wzięte pod uwagę przy wyłanianiu operatora Klastra: to miejsce musi być zbudowane na wartościach, na przykład na empatii, wzajemnym zaufaniu.

Wielokulturowość – to wątek, który otworzył dyskusję, bo jako pierwszy głos zabrał przedstawiciel Fundacji Współpracy Polsko - Ukraińskiej "U-WORK", zwracając uwagę na potrzebę większego włączenia do procesu konsultacji (a potem tworzenia Klastra), osób i organizacji zaangażowanych w realizację Programu „Otwarty Kraków”.

Temat podjął też przedstawiciel środowiska startupów: kreowanie wielokulturowości Klastra to między innymi komunikowanie się z licznym w Krakowie środowiskiem nie mówiącym po polsku. W tworzeniu Klastra i jego działalności trzeba uwzględnić języki tych grup etnicznych i narodowych, które są w Krakowie dość liczne.

Inspiracje, wzory – jak zaznaczono wyżej, przywoływano przykłady dobrze działających miejsc w Krakowie (Forum Przechylenie, Stary Kleparz). Jedna z uczestniczek przywoływała Kopenhagę jako miasto, w którym bardzo dużą wagę przywiązuje się do stwarzania możliwości spędzania czasu na świeżym powietrzu, nie tylko w pogodne dni (konieczne ławki, miejsca do siedzenia na zewnątrz). Przedstawiciel Instytutu Rozwoju Miast i Regionów Zwrócił uwagę na istniejące UrbanLaby, które IRMiR uruchomił w Rzeszowie i Gdyni oraz na potrzebę przyjrzenia się, jak działają klastry w miastach europejskich („żeby nie wyważać otwartych drzwi”). Powtórzył apel o proekologiczny profil Klastra i jego zorientowanie się na mieszkańców z całego Krakowa.

Uwagi dodatkowe:

- Uczestnicy i uczestniczki spotkania konsultacyjnego oczekują od UMK konkretnych informacji nt. przewidywanych stawek za wynajem oraz podjęcia starań o zminimalizowanie strat w zieleni, a wręcz o uznanie szeroko rozumianej ekologiczności Klastra za jeden z priorytetów.
- Na zakończenie spotkania przedstawiciele Wydziału ds. Przedsiębiorczości i Innowacji UMK podkreślili otwartość UMK na współpracę z mieszkańcami, organizacjami i przedsiębiorcami.

Konsultacje społeczne prowadzone poprzez serwis internetowy Miejskiego Centrum Dialogu (www.dialogui.pl, www.dialogspoleczny.krakow.pl) dotyczące wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A).

W okresie od 2 marca do 11 września 2020 r. trwały konsultacje społeczne *dotyczące wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A)*.

Podczas konsultacji wykorzystano następujące elementy serwisu:

- dział „aktualności”
- dział „aktualne konsultacje społeczne”

W dziale „aktualności”

24 lutego 2020 r. opublikowano informację o mających trwać w okresie od 2 marca do 15 maja 2020 r. konsultacjach społecznych *dotyczących wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A)*.

2 marca 2020 r. opublikowano informację o uruchomieniu tego dnia konsultacji społecznych dotyczących wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A).

11 marca 2020 r. opublikowano informację, że w związku z sytuacją dotyczącą koronawirusa SARS-Cov-2, zaplanowane na 16 marca br. spotkanie konsultacyjne w ramach konsultacji społecznych w sprawie wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A) zostało odwołane.

18 marca 2020 r. zamieszczono informację o opublikowaniu przez Wydział ds. Przedsiębiorczości i Innowacji Urzędu Miasta Krakowa materiału informacyjnego dotyczącego Klastra Zabłocie 20.22.

3 kwietnia 2020 r. opublikowano informację, iż Wydział ds. Przedsiębiorczości i Innowacji, odpowiadający merytorycznie za przedmiotowe konsultacje społeczne, przygotował preankietę w formie dostępnego do 20 kwietnia 2020 r. formularza elektronicznego dla wszystkich tych, którzy chcieli się wypowiedzieć na temat Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22.

W tekście poinformowano również, że zaplanowane w tym miesiącu spotkanie fokusowe oraz spacer badawczy ze względu na sytuację epidemiczną zostały odwołane.

15 kwietnia 2020 r. opublikowano informację o przedłużeniu przyjmowania od mieszkańców formularzy internetowych w formie preankiety do 26 kwietnia 2020 r.

14 maja 2020 r. opublikowano informację o przedłużeniu przedmiotowych konsultacji do 11 września 2020 r.

19 czerwca 2020 r. opublikowano informację zachęcającą do wypełnienia ankiety internetowej dotyczącej przedmiotowych konsultacji społecznych, utworzonej na podstawie wyników preankiety.

3 lipca 2020 r. opublikowano informację o wydłużeniu do 12 lipca termin zbierania odpowiedzi w ankiecie dotyczącej wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A). W tekście przypomniano też o wydłużeniu przedmiotowych konsultacji do 11 września 2020 r.

26 sierpnia 2020 r. opublikowano informację o mającym się odbyć 8 września 2020 r. o godz. 17:00, w Tauron Arenie (sala konferencyjna) przy ul. Stanisława Lema 7 spotkaniu konsultacyjnym dotyczącym Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22.

W dziale „aktualne konsultacje społeczne”

2 marca 2020 r. opublikowano obszerną informację o mających potrwać od 2 marca do 15 maja 2020 r. konsultacjach społecznych *dotyczących wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A).*

W tekście poinformowano w jaki sposób i w jakim okresie można wziąć udział w przedmiotowych konsultacjach.

Podano też harmonogram konsultacji, który w związku z zagrożeniem koronawirusem COVID-19 był na bieżąco modyfikowany

Ponadto, jako pliki do pobrania zamieszczono:

- Materiał informacyjny dotyczący Klastra Zabłocie 20.22
- Wyniki preankiety

Konsultacje społeczne *dotyczące wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A).* były prowadzone od 2 marca do 11 września 2020 r.

W okresie ich trwania portal Miejskiego Centrum Dialogu (www.dialoguj.pl, www.dialogospoleczny.krakow.pl) został odwiedzony 22 995 razy.

Konsultacje społeczne na profilu Miejskiego Centrum Dialogu w Krakowie na Facebooku

Informacje o konsultacjach zamieszczano również na portalach społecznościowych Facebook i Instagram, na profilach **Miejskiego Centrum Dialogu**.

2 marca 2020 r. opublikowano post o uruchomieniu tego dnia konsultacji społecznych dotyczących wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A).

11 marca 2020 r. opublikowano post, w którym poinformowano, że w związku z sytuacją dotyczącą koronawirusa SARS-Cov-2, zaplanowane na 16 marca br. spotkanie konsultacyjne w ramach konsultacji społecznych w sprawie wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A) zostało odwołane.

18 marca 2020 r. zamieszczono post informujący o opublikowaniu przez Wydział ds. Przedsiębiorczości i Innowacji Urzędu Miasta Krakowa materiału informacyjnego dotyczącego Klastra Zabłocie 20.22.

3 kwietnia 2020 r. opublikowano post informujący, iż Wydział ds. Przedsiębiorczości i Innowacji, odpowiadający merytorycznie za przedmiotowe konsultacje przygotował preankietę w formie dostępnego do 20 kwietnia 2020 r. formularza elektronicznego dla wszystkich tych, którzy chcieli się wypowiedzieć na temat Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22.

W tekście poinformowano również, że zaplanowane w tym miesiącu spotkanie fokusowe oraz spacer badawczy ze względu na sytuację epidemiczną zostały odwołane.

15 kwietnia 2020 r. opublikowano post, w którym poinformowano o przedłużeniu przyjmowania od mieszkańców formularzy internetowych w formie preankiety do 26 kwietnia 2020 r.

24 kwietnia 2020 r. opublikowano post, w którym przypomniano o trwających konsultacji społecznych w sprawie wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A).

Tego samego dnia opublikowano post przypominający o możliwości wypełniania do 26 kwietnia br. formularzy on-line i przekazywania za ich pośrednictwem m.in. swoich wniosków, uwag i opinii na temat przedmiotowych konsultacji.

14 maja 2020 r. opublikowano post z informacją o przedłużeniu przedmiotowych konsultacji do 11 września 2020 r.

22 czerwca 2020 r. opublikowano post z zaproszeniem do wypełniania ankiety dotyczącej doprecyzowania funkcji Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22.

6 lipca 2020 r. opublikowano post przypominający o możliwości wypełniania ankiety dotyczącej doprecyzowania funkcji Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 w terminie do 12 lipca 2020 r.

26 sierpnia 2020 r. opublikowano post informujący o mającym się odbyć 8 września 2020 r. o godz. 17:00, w Tauron Arenie (sala konferencyjna) przy ul. Stanisława Lema 7 spotkaniu konsultacyjnym dotyczącym Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22.

Konsultacje społeczne stronie www.rewitalizacja.krakow.pl oraz profilu Rewitalizacja w Krakowie na portalu społecznościowym Facebook²

W okresie od 2 marca do 11 września 2020 r. trwały konsultacje społeczne *dotyczące wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A)*.

Podczas konsultacji informacje publikowane były na bieżąco w dziale aktualności serwisu internetowego rewitalizacja.krakow.pl.

2 marca 2020 r. opublikowano informację o uruchomieniu tego dnia konsultacji społecznych dotyczących wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A).

11 marca 2020 r. opublikowano informację, że w związku z sytuacją dotyczącą koronawirusa SARS-Cov-2, zaplanowane na 16 marca br. spotkanie konsultacyjne w ramach konsultacji społecznych w sprawie wypracowania zasad i formuły funkcjonowania Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 (budynek A) zostało odwołane.

16 marca 2020 r. opublikowano materiał informacyjny dotyczący Klastra Zabłocie 20.22.

3 kwietnia 2020 r. opublikowano preankietę w formie dostępnego do 20 kwietnia 2020 r. formularza elektronicznego dla wszystkich tych, którzy chcieli się wypowiedzieć na temat Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22.

14 maja 2020 r. opublikowano informację o przedłużeniu przedmiotowych konsultacji do 11 września 2020 r.

19 czerwca 2020 r. opublikowano informację zachęcającą do wypełnienia ankiety internetowej dotyczącej przedmiotowych konsultacji społecznych oraz wyniki preankiety.

26 sierpnia 2020 r. opublikowano informację o mającym się odbyć 8 września 2020 r. o godz. 17:00, w Tauron Arenie (sala konferencyjna) przy ul. Stanisława Lema 7 spotkaniu konsultacyjnym dotyczącym Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 oraz link do rejestracji na spotkanie (aktywny do 6 września 2020).

² <https://www.facebook.com/RewitalizacjaKrakow/>

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

1. Graficzne opracowanie wyników preankiety.
2. Materiał informacyjny o Kłastrze.
3. Prezentacja o Kłastrze.
4. Opinia Michała Adamczyka.